

Sajtó és Tájékoztatás

Az Európai Unió Bírósága
173/21. sz. SAJTÓKÖZLEMÉNY
Luxembourg, 2021. október 6.

A C-487/19. sz. ügyben hozott ítélet
W. Ż. (A legfelsőbb bíróság rendkívüli felülvizsgálati és közjogi tanácsa –
Kinevezés)

Valamely bírónak a hozzájárulása nélkül másik bíróságra, vagy ugyanazon bíróság két kollégiuma között történő áthelyezése sértheti a bírák elmozdíthatatlanságának és függetlenségének elvét

Semmisnek kell tekinteni azon végzést, amellyel a végső fokon, egyesbíróként eljáró fórum az akarata ellenére áthelyezett bíró jogorvoslati kérelmét elutasította, ha ezen egyesbíró kinevezésére az érintett bírósági rendszer kialakítására és működésére vonatkozó alapvető szabályok nyilvánvaló megsértésével került sor

2018 augusztusában W. Ż. bírót a Sąd Okręgowy w K. (k.-i regionális bíróság, Lengyelország) azon kollégiumából, amelyben addig ítélkezett, e bíróság egy másik kollégiumába helyezték át. W. Ż. e határozattal szemben fellebbezést nyújtott be a Krajowa Rada Sądownictwa-hoz (nemzeti igazságszolgáltatási tanács, Lengyelország; a továbbiakban: KRS), amely 2018. szeptember 21-i határozatával megszüntette az eljárást. Ezt követően W. Ż. megtámadta e határozatot a Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság, Lengyelország) előtt.

E jogorvoslati kérelemmel párhuzamosan W. Ż. kérelmet terjesztett elő a Sąd Najwyższy e bíróság rendkívüli felülvizsgálati és közjogi tanácsába (a továbbiakban: felülvizsgálati tanács) – amely az említett jogorvoslati kérelméről főszabály szerint határoz -, beosztott valamennyi bírójának kizárása iránt is. Azt állította, hogy e tanács tagjai esetében – tekintettel a kinevezésük módjára - nem biztosítottak a függetlenség és pártatlanság megkövetelt garanciái.

E tekintetben W. Ż. többek között azzal érvelt, hogy a felülvizsgálati tanácsban eljáró és a kizárás iránti kérelemmel érintett valamennyi személynek a Sąd Najwyższy bírói tisztségébe történő kinevezésére vonatkozó javaslatot a KRS 2018. augusztus 28-i 331/2018. sz. határozata tartalmazta. E határozat egészével szemben nyújtott be fellebbezést a Naczelný Sąd Administracyjnyhoz (legfelsőbb közigazgatási bíróság, Lengyelország) a kinevezési eljárásban részt vevő többi fél, akik esetében a KRS nem javasolta a Lengyel Köztársaság elnökének a Sąd Najwyższy bírói tisztségére való kinevezést. E fellebbezés és e határozat végrehajtásának a legfelsőbb közigazgatási bíróság által elrendelt felfüggesztése ellenére a köztársasági elnök a felülvizsgálati tanács bírói álláshelyeire az említett határozatban javasolt pályázók közül nevezett ki egyeseket.

A folyamatban lévő eljárások ellenére 2019. február 20-án a Lengyel Köztársaság elnöke a KRS ugyanezen 331/2018. sz. határozata alapján kinevezte A. S.-t a Sąd Najwyższy felülvizsgálati tanácsban eljáró bírójává tisztségre. 2019. március 8-án – röviddel a Sąd Najwyższynek a fent említett kizárás iránti kérelemtől határozó polgári tanácsa előtti tárgyalás előtt – A. S., a felülvizsgálati tanácsban egyesbíróként eljárva, és anélkül hogy rendelkezett volna az ügy iratanyagával, és meghallgatta volna W. Ż.-t, végzést hozott, amelyben elfogadhatatlanság miatt elutasította W. Ż. jogorvoslati kérelmét.

E körülmények között fordult a Sąd Najwyższy polgári tanácsa a Bírósághoz előzetes döntéshozatal iránti kérelemmel.

A mai napon hozott ítéletében a Bíróság mindenekelőtt emlékeztet arra, hogy a jogalanyok uniós jogból eredő jogai hatékony bírói védelmének elve a tagállamok közös alkotmányos hagyományain nyugvó uniós jogi alapelv, amelyet rögzít az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről

szóló európai egyezmény¹, és amelyet jelenleg az Európai Unió Alapjogi Chartája (a továbbiakban: Charta) is kimond². Ezt követően a Bíróság hangsúlyozza, hogy **egy olyan lengyel rendes bíróság, mint a Sąd Okręgowy (regionális bíróság), amelyhez W. Ż. bíróként be van osztva**, az uniós jog alkalmazására vagy értelmezésére vonatkozó kérdésekről határozhat, és ennél fogva az uniós jog szerinti „bíróságként” az EUSZ³ értelmében vett „uniós jog által szabályozott területeken” a lengyel jogorvoslati rendszer hatálya alá tartozik. Annak biztosítása érdekében, hogy az ilyen bíróság képes legyen garantálni az ekként megkövetelt hatékony bírói jogvédelmet, **alapvető fontosságú a függetlenségének megőrzése.**

A Bíróság szerint **valamely bíró másik bíróságra, vagy ugyanazon bíróság két kollégiuma között a hozzájárulása nélkül történő áthelyezése esetlegesen sértheti a bírák elmozdíthatatlanságának és függetlenségének elvét.** Az ilyen áthelyezések ugyanis eszközül szolgálhatnak a bírósági határozatok tartalmának felülvizsgálatára, mivel nemcsak az érintett bírák feladatkörének terjedelmét és a rájuk bízott ügyek elbírálását érinthetik, hanem jelentős következményekkel járhatnak e bírák életére és előmenetelére nézve is, és így a fegyelmi szankció hatásaihoz hasonló hatásokkal járhatnak. Ezzel összefüggésben a Bíróság pontosítja, hogy **a bírói függetlenség követelménye megkívánja, hogy a bírónak a hozzájárulásuk nélküli áthelyezésére alkalmazandó rendszer – a fegyelmi felelősségre vonatkozó szabályokhoz hasonlóan – tartalmazza többek között az azon kockázat elkerüléséhez szükséges garanciákat, hogy e függetlenséget közvetlen vagy közvetett külső beavatkozás révén veszélybe sodorják.** Így fontos, hogy még akkor is, ha az ilyen, hozzájárulás nélküli áthelyezéssel kapcsolatos intézkedéseket – mint az alapügy kontextusában – azon bíróság elnöke hozza meg, ahová az intézkedések által érintett bíró be van osztva, a bírókra alkalmazandó fegyelmi felelősségi rendszer keretein kívül, az említett intézkedésekről csak olyan jogszerű indokok alapján lehessen határozni, amelyek különösen a rendelkezésre álló erőforrásoknak a megfelelő igazságszolgáltatás biztosítását lehetővé tévő elosztására vonatkoznak, és hogy az ilyen határozatokat – a Chartában rögzített jogokat, többek között a védelemhez való jogot maradéktalanul biztosító eljárásnak megfelelően – bíróság előtt meg lehessen megtámadni.

A Bíróság végül arról a kérdéstről határoz, hogy tekintettel azon **körülményekre, amelyek között A. S. kinevezésére sor került**, utóbbi tekinthető-e „az uniós jog értelmében vett, a törvény által megelőzően létrehozott független és pártatlan bíróságnak”. E tekintetben megállapítja, hogy e körülmények⁴ – **együttesen vizsgálva**, a nemzeti bíróság által elvégzendő végső értékelésekre is figyelemmel – **egyrészt arra a következtetésre vezethetnek, hogy az érintett bíró kinevezésére a Sąd Najwyższy bírónak kinevezésére irányuló eljárásra vonatkozó alapvető szabályok nyilvánvaló megsértésével került sor**, amelyek szerves részét képezik az érintett bírósági rendszer létrehozásának és működésének. Másrészt, ugyanezen fenntartás mellett, az említett körülmények összessége alapján a nemzeti bíróság arra a következtetésre is juthat, hogy **azok a feltételek, amelyek között az érintett bíró kinevezésére így sor került, veszélyeztették a kinevezésére vonatkozó eljárás eredményének tisztességességét, hozzájárulva ahhoz, hogy a jogalanyokban jogos kétségeket ébresszenek e bíró külső tényezők általi befolyásolhatatlanságát, valamint az ütköző érdekek vonatkozásában fennálló semlegességét illetően, valamint e bíró függetlensége vagy pártatlansága látszatának olyan hiányát kelthetik, amely sértheti azt a bizalmat, amelyet egy demokratikus társadalomban és jogállamban az igazságszolgáltatásnak az említett jogalanyokban keltenie kell.**

¹ 6. és 13. cikk.

² 47. cikk.

³ A 19. cikk (1) bekezdésének második albekezdése.

⁴ Vagyis az, hogy 1) az érintett bíró felülvizsgálati tanácsba való kinevezésére a Naczelny Sąd Administracyjny (legfelsőbb közigazgatási bíróság) a KRS 331/2018. sz. határozata végrehajtásának felfüggesztését elrendelő jogerős határozatának megsértésével került sor; 2) e kinevezés anélkül történt, hogy megvárták volna a Bíróságnak az A. B. és társai (A legfelsőbb bíróság bírónak kinevezése – Jogorvoslat) (C-824/18) ügyben hozott ítéletét (lásd a 31/21. sz. sajtóközleményt is), ami sértette az előzetes döntéshozatalra utalás EUMSZ 267. cikkel létrehozott rendszerének hatékonyságát; 3) az érintettet kinevezésre javasló KRS függetlensége jogos kétségeket ébreszt; 4) a szóban forgó kinevezésre és elfogadhatatlansági végzésre annak ellenére került sor, hogy a Sąd Najwyższyhez (Izba Cywilna) (legfelsőbb bíróság [polgári tanács]) a felülvizsgálati tanácsba eredetileg kinevezett valamennyi bíró kizárása iránti kérelemmel fordultak.

Ha a kérdést előterjesztő bíróság ilyen következtetésekre jut, úgy kell tekinteni, hogy azok a feltételek, amelyek között az érintett bíró kinevezése ily módon megvalósult, a jelen ügyben kizárhatják, hogy törvény által megelőzően létrehozott független és pártatlan bíróságnak minősülhessen egy egyesbíróként eljáró fórumon belül, és így megakadályozhatják, hogy egy ilyen fórumban egy olyan bírót érintő, hozzájárulása nélküli áthelyezési intézkedésről **határozzon, aki mint W. Ž., az uniós jog értelmezésére és alkalmazására lehet hivatott. **Ebben az esetben az uniós jog elsőbbsége elvének megfelelően a vitatott elfogadhatatlansági végzést semmisnek kell tekinteni, és ezt a nemzeti jog egyetlen rendelkezése sem akadályozhatja.****

A Bíróság ebből a következtetésre jut, hogy az olyan jogorvoslati kérelemhez kapcsolódó kizárás iránti kérelem tárgyában eljáró nemzeti bíróságnak, amellyel az adott esetben az uniós jogot értelmező és alkalmazó bíróságon belül tisztséget betöltő bíró a hozzájárulása nélküli áthelyezéséről szóló határozatot vitatja, semmisnek kell tekintenie - ha az ilyen következmény a szóban forgó eljárási helyzetre tekintettel elengedhetetlen az uniós jog elsőbbsége elvének biztosítása érdekében - azon végzést, amellyel a végső fokon, egyesbíróként eljáró fórum az említett jogorvoslati kérelmet elutasította, ha azon feltételek és körülmények összességéből, amelyek között ezen egyesbíró kinevezési eljárására sor került, az derül ki, hogy e kinevezésre az érintett bírósági rendszer kialakításának és működésének szerves részét képező alapvető szabályok nyilvánvaló megsértésével került sor, és hogy veszélybe került az említett kinevezési eljárás eredményének tisztességessége, ezáltal jogos kétségeket ébresztve a jogalanyokban az érintett bíró függetlenségét és pártatlanságát illetően, ezért az említett végzést nem lehet úgy tekinteni, mint amelyet a törvény által megelőzően létrehozott független és pártatlan bíróság hozott.

EMLÉKEZTETŐ: Az előzetes döntéshozatali eljárás lehetővé teszi a tagállami bíróságok számára, hogy az előttük folyamatban lévő jogvita keretében az uniós jog értelmezésére vagy valamely uniós jogi aktus érvényességére vonatkozó kérdést terjesszenek a Bíróság elé. A Bíróság nem dönti el a tagállami bíróság előtti jogvitát. A nemzeti bíróság feladata, hogy az ügyet a Bíróság határozata alapján elbírálja. E határozat a tartalmilag hasonló kérdésben eljáró más nemzeti bíróságokat is köti.

A sajtó részére készített nem hivatalos kiadvány, amely nem köti a Bíróságot.

A kihirdetés napján az ítélet és az arról készült összefoglalás [teljes szövege](#) megtalálható a CURIA honlapon.

Sajtófelelős: Lehóczki Balázs ☎ (+352) 4303 5499

Az ítélet kihirdetésekor készített képfelvételek elérhetők: „[Europe by Satellite](#)” ☎ (+32) 2 2964106.